

це – використання жінок в якості приманок. Оскільки жінки в країнах Близького сходу займають майже безправне положення, тому ними стає легко маніпулювати та використовувати їх для власних цілей. На жаль, якщо твою долю вирішено за тебе, то у жінки немає права відмовитись, адже це буде нести за собою низку інших жорстоких наслідків.

Воробйова М. Ю.

Балаклійський педагогічний фаховий коледж

КЗ «Харківська гуманітарно-педагогічна академія»

Харківської обласної ради

Науковий керівник – Нечитайло Ю.С.

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ГЕНДЕРНОЇ ЧУТЛИВОСТІ У МОЛОДОГО ПОКОЛІННЯ ЧЕРЕЗ СЕРЕДОВИЩЕ ЗАКЛАДУ ОСВІТИ

За часів незалежності в Україні відбувається трансформація всіх сфер суспільно-політичного життя держави, у зв'язку з євроінтеграцією. Останнім часом збільшився інтерес державних інституцій щодо імплементацій цінностей гендерної рівності.

Так у сфері освіти, дошкільної, базової, вищої, втілення цінностей гендерної рівності знайшло своє відображення не лише в актуалізації інтересу до гендерного виховання і освіти, але і в зростанні потреби щодо практичної реалізації гендерночутливого підходу в закладах освіти різного рівня.

Необхідність у гендерному вихованню та освіті дітей, починаючи з дошкільного періоду та закінчуючи вищими закладами освіти, виникла у зв'язку з подолання неконструктивних гендерних стереотипів у особистості, яка формується в інституті освіти. Так як, з народження дитина потрапляє під вплив суспільства, під ті стандарти, які нам диктує суспільство та транслюється різними соціальними інститутами. Статеворольова соціалізація продовжується протягом усього життя людини, тільки з дорослішанням росте самостійність у виборі цінностей і орієнтирів. Головна роль у гендерному вихованні належить освітньо-виховним установам. Намагання засвоїти певну гендерну роль та відповідати усталеним у суспільстві гендерним стереотипам та реалізується завдяки таким механізмом соціального впливу, як нормативний та інформаційний тиск. Нормативний тиск проявляється у не прийнятті та осудженні суспільством тих його членів, чия поведінка не відповідає традиційним гендерним нормам даного суспільства. Інформаційний тиск же реалізується завдяки прагненню індивіда відповідати певним нормам та стандартам, серед яких значну роль відіграють гендерні стереотипи. Тобто людина намагається поводити себе так само як член її референтної групи, і тільки тоді вона вважає свою поведінку правильною.

Тому, середовище закладу освіти має бути гендерночутливим до будь-яких дискримінаційних проявів за кожною із захищених ознак, визначеною статтею 24 Конституцією України, зокрема і статевою ознакою. Гендерночутливий підхід в освіті дозволяє подолати руйнівну дію гендерних стереотипів у процесі соціалізації дітей та молоді.

Розглянемо реальні кроки до впровадження гундернчутливого підходу у середовище закладу освіти. Однією з умов є подолання статево-рольових стереотипів у вчительства та викладачів/викладачок та формування егалітарного світогляду. Саме тому, так потрібна підготовка гендерно-компетентного вчителя професійна підготовка якого розпочинається у педагогічних закладах фахової передвищої освіти. Майбутні вчителі та вчительки будуть тими головними агентами гендерної соціалізації молодого покоління, а тому їх обізнаність у гендерних питаннях, здатність спокійно реагувати на ситуації, які можуть виникнути на їх основі і вміння грамотно вибудовувати свою комунікацію та грамотно аргументувати свою позицію стосовно гендерної проблематики є важливою складовою формування гендерної компетентності.

Серед вчительства та викладацтва доцільно забезпечити проходження різних курсів для підвищення кваліфікації педагогічних працівників для розвитку у них гендерних компетенцій. Зокрема, участь підвищення кваліфікації на різноманітних онлайн платформах: платформа «Всеосвіта» – онлайн-курси «Гендерна рівність у закладі освіти: теорія і практика впровадження», «Педагогічні технології гендерного виховання особистості», «Недискримінаційний підхід в освітньому просторі Нової української школи: від теорії до практики впровадження», освітній проект «На Урок» - вебінари «Практичний upgrade гендерних компетентностей в освітньому процесі сучасної школи», «Подолання гендерних стереотипів в українському освітньому просторі», на освітній платформі Ed-Era – онлан-курси «Оцінювання без знецінювання», «Недискримінаційний підхід у навчанні», суб'єкт підвищення кваліфікації «НЕшкола чутливого вчителювання» – онлайн-курс підвищення кваліфікації «Чутливе вчителювання в умовах інформаційного суспільства», підвищення кваліфікації вчительства у Центрі гендерної культури за темою «Створення гендерночутливого і недискримінаційного освітнього середовища у ЗЗСО.

А це, в свою чергу, забезпечить недискримінаційну комунікацію, гендерночутливе спілкування між педагогами/педагогинями та учнівством/студентством, усунення гендерної необ'єктивності у розподілі функціонально-рольових обов'язків між представниками та представницями обох статей в учнівських колективах.

У підвищенні гендерної освіченості молодого покоління важливим є проведення різноманітних форм позааудиторної роботи в межах закладів вищої освіти, а в межах закладів загальної середньої освіти - виховних заходів з учнівством. Крім того, заходи мають бути не ще традиційними – бесіди, дискусії, лекції, диспути, аналіз життєвих ситуацій, а й інноваційними – тренінгові заняття, аналіз кейсів, круглі столи, семінари, квести/веб-квести, ігри-інсценізації, тижні гендерної освіти/просвіти, а також збагатити бібліотечний фонд, зокрема й електронний, літературою гендерного спрямування, для популяризації гендерноспрямованої літератури серед користувачів бібліотеки організовувати виставки, тематичні бібліотечні заходи. Цікавими і змістовними формами роботи зі здобувачами та здобувачками освіти стануть зустрічі з

успішними випускниками, відомими особистостями, представниками громадських організацій, педагогами, роботодавцями, які сприяють формуванню в особистості молодого людини егалітарних цінностей.

Важливим напрямком підвищення рівня освіченості та розвитку гендерної компетенції у здобувачів та здобувачок освіти є їх участь у роботі студентського наукового товариства шляхом активної участі у різного рівня конференціях, семінарах, виставках, олімпіадах, професійних конкурсах, що відкриває широкі можливості для практичного утвердження здобутих знань. Крім того, у закладі вищої/фахової перед вищої освіти важливо освоїти освітні компоненти за освітньою програмою спеціальності, зокрема курсові роботи, індивідуально-дослідні роботи, які мають бути збагачені розглядом гендерної проблематики.

Підводячи підсумок, слід зазначити, що на сьогоднішній день поняття «гендерне виховання» не є сталим, так як дослідження цієї проблематики є актуальним та ще мало розробленим. А тому зміст, специфіка, цілі та завдання гендерного виховання та освіти на різних вікових етапах продовжує наповнюватись.

Використані джерела:

1. Галусян Ю.М., Новицька В.П. Деякі аспекти гендерної ідентифікації та соціалізації особистості. *Український соціум*. 2004. № 13 (3). С. 7-13.
2. Аніщенко О. Гендерна освіченість вчителів – актуальна проблема педагогічної науки і практики. *Освіта дорослих : теорія, досвід, перспективи*. 2011. Вип.3 (1). С.202-210.

*Воронін І.
Харківський національний педагогічний
університет імені Г. С. Сковороди*

Науковий керівник – канд. іст. наук, доц. Гончарова О.С.

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ ОСВІТИ В УСРР У ПЕРІОД ПЕРЕХОДУ ДО ІНДУСТРІАЛІЗАЦІЇ

Основними учбовими закладами професійно-технічної освіти у 1926 – 1929 роках лишалися технікуми, школи фабрично-заводського учнівства, професійно-технічні школи, учбово-виробничі майстерні і різного роду професійно-технічні курси.

ЦК ВКП(б) 11 березня 1926 року видав спеціальне рішення «Про підготовку та навчання робітничої сили», в якому підкреслювалася необхідність точного обліку потреб підприємств у кадрах з зазначенням кваліфікації. Школи ФЗУ повинні були готувати робітників до шостого розряду (тоді існувала система 16 виробничих розрядів), що могли підвищити свою кваліфікацію до 7 – 9 розрядів. У травні 1926 року ВУЦВК та Раднарком УСРР прийняли спеціальний закон про школи ФЗУ. У залежності від потреб різних галузей виробництва та від місцевих умов виділялися наступні типи фабзавучу: школи